

Наказ МОЗ України від 29.01.1998 № 12 "Про затвердження Положення про клінічну ординатуру"

[Версія для друку](#)

Зареєстровано Міністерством юстиції
за N 106/2546 від 16.02.1998

Статус: Чинний

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАКАЗ

29.01.1998

N 12

м.Київ

Про затвердження Положення про клінічну ординатуру

Відповідно до Закону України від 23 березня 1996 року N 100/96-ВР "Про внесення змін та доповнень до Закону України "Про освіту" та з метою підвищення якості спеціальної, науково-практичної і дослідницької підготовки лікаря-спеціаліста на післядипломному етапі в клінічній ординатурі у вищих медичних закладах освіти III та IV рівнів акредитації, закладах післядипломної освіти та науково-дослідних установах клінічного профілю, покращання її методичного забезпечення **НАКАЗУЮ** :

1. Затвердити Положення про клінічну ординатуру (додається).
2. Міністру охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, начальникам управлінь охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, ректорам вищих медичних закладів освіти III, IV рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти, директорам науково-дослідних установ прийняти Положення про клінічну ординатуру до виконання.
3. Ввести в дію Положення про клінічну ординатуру з 1 березня 1998 року.
4. Вважати наказ МОЗ України від 10.04.92 N 61 "Про затвердження Положення про клінічну ординатуру" таким, що втратив чинність.
5. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника Міністра Богатирьову Р.В.

Міністр

А.М.Сердюк

ПОГОДЖЕНО:

**Заступник Міністра освіти
України В.В.Бабак**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ МОЗ України
від 29 січня 1998 N 12

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КЛІНІЧНУ ОРДИНАТУРУ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Клінічна ординатура є вищою формою підвищення кваліфікації лікарів-спеціалістів з певного фаху у вищих медичних закладах освіти III-IV рівнів акредитації, закладах післядипломної освіти (надалі - вищі заклади освіти) та клінічних науково-дослідних інститутах, центрах (надалі - наукові установи).

1.2. Клінічна ординатура забезпечує одержання лікарем вищої кваліфікації на основі раніше здобутої освіти у вищому медичному закладі освіти III-IV рівнів акредитації і закладах післядипломної освіти та набутого досвіду практичної роботи лікарем-спеціалістом з певного фаху.

1.3. Основним завданням клінічної ординатури є поглиблення професійних знань, підвищення рівнів умінь та навичок лікаря-спеціаліста за його лікарським фахом з метою підготовки висококваліфікованого лікаря для самостійної роботи в закладах охорони здоров'я.

1.4. Навчання в клінічній ординатурі проводиться з відривом від виробництва. Тривалість навчання складає для громадян України два роки, початок занять - 1 вересня.

Для іноземних громадян тривалість навчання в клінічній ординатурі може бути подовжено за дозволом Міністерства охорони здоров'я України ще на 1-2 роки. Початок занять обумовлюється в умовах контракту про навчання в клінічній ординатурі іноземного громадянина.

2. ЗАРАХУВАННЯ ДО КЛІНІЧНОЇ ОРДИНАТУРИ

2.1. До клінічної ординатури приймаються за конкурсом громадяни України, які мають освітньо-кваліфікаційний рівень лікаря-спеціаліста і стаж практичної роботи не менше трьох років за фахом після закінчення інтернатури або спеціалізації, лікарська спеціальність якої повинна відповідати спеціальності клінічної ординатури. У конкурсі можуть також брати участь лікарі без необхідного стажу практичної роботи, які успішно закінчили інтернатуру і рекомендовані Вченою радою вищого закладу освіти, закладу післядипломної освіти до навчання в клінічній ординатурі.

Іноземні громадяни можуть за дозволом Міністерства охорони здоров'я України бути прийняті до клінічної ординатури безпосередньо після закінчення вищого закладу освіти і отримання кваліфікації спеціаліста "лікар".

Правом позаконкурсного зарахування до клінічної ординатури користуються лікарі, які працюють у районних та дільничних лікарнях сільської місцевості та в контрольованих регіонах, забруднених внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до таких згідно з чинним законодавством.

2.2. Планування щорічних обсягів підготовки фахівців у клінічній ординатурі з окремих лікарських спеціальностей здійснює Міністерство охорони здоров'я України, за погодженням з Міністерством економіки України, з урахуванням перспективних потреб галузі у відповідних фахівцях.

Заклади освіти та наукові установи, що проводять підготовку в клінічній ординатурі з певних лікарських спеціальностей, подають до 1 січня кожного року до Головного управління

закладів освіти Міністерства охорони здоров'я України заявки на кількість місць в клінічній ординатурі з кожної лікарської спеціальності на поточний рік.

Затверджений план приймання до клінічної ординатури з кожної спеціальності доводиться Міністерством охорони здоров'я до вищих закладів освіти та наукових установ до 15 квітня кожного року.

2.3. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів від 20.01.97 N 38 "Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами" до клінічної ординатури на місця понад план державного замовлення можуть прийматися громадяни України на умовах контрактів за рахунок коштів галузевих міністерств, відомств, місцевих бюджетів, юридичних та фізичних осіб, що передбачають повне відшкодування вартості навчання клінічного ординатора.

2.4. Іноземні громадяни навчаються в клінічній ординатурі у вищих закладах освіти та наукових установах на підставі контрактів, що укладаються із вищим закладом освіти або науковою установою юридичними або фізичними особами і передбачають повне відшкодування витрат вищого закладу освіти, наукової установи за підготовку клінічного ординатора.

2.5. Для проведення приймання в клінічну ординатуру на місця держзамовлення ректор (директор) вищого закладу освіти (наукової установи) оголошує конкурс і призначає приймальну комісію під головуванням проректора (заступника директора) з наукової роботи. До її складу також входять: завідувач підрозділом вищого закладу освіти (наукової установи), що є відповідальним за навчання клінічних ординаторів (відповідальний секретар), завідувачі профільними кафедрами (відділами, лабораторіями), професори, доценти, провідні вчені. Роботою комісії керує її голова.

2.6. Приймання до клінічної ординатури для навчання за держзамовленням проводиться за окремим конкурсом на місця з кожної лікарської спеціальності, кількість яких затверджується Міністерством охорони здоров'я України, про що повідомляється у пресі вищим закладом освіти (науковою установою) не пізніше ніж за місяць до початку приймання документів.

Лікарські спеціальності клінічної ординатури повинні відповідати Номенклатурі лікарських спеціальностей, яка затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.12.97 N 359 "Про подальше удосконалення атестації лікарів" та зареєстрована у Міністерстві юстиції України 14.01.98 за N 15/2455.

2.7. Приймання документів для вступу до клінічної ординатури проводиться вищим закладом освіти (науковою установою) щороку з 25 травня до 25 червня.

2.8. Лікарі, які бажають вступити до клінічної ординатури, подають на ім'я ректора (директора) відповідного вищого закладу освіти (наукової установи) заяву, до якої додають:

- а) особисто заповнений листок з обліку кадрів;
- б) копію диплома про вищу медичну освіту і присвоєння кваліфікації спеціаліста "лікар";
- в) копію сертифіката про присвоєння кваліфікації лікаря-спеціаліста з певної лікарської спеціальності;
- г) витяг із трудової книжки;

д) список опублікованих наукових праць та винаходів і раціоналізаторських пропозицій (за наявності);

е) виписку із протоколу засідання вченої ради вищого закладу освіти чи закладу післядипломної освіти з рекомендацією лікарю-інтерну на навчання в клінічній ординатурі (для осіб, які вступають до клінічної ординатури без необхідного стажу роботи лікаря за спеціальністю).

Приймання документів здійснює підрозділ закладу освіти (наукової установи), який відповідає за підготовку клінічних ординаторів.

2.9. Рішення про допущення лікаря до вступних випробувань до клінічної ординатури виносяться приймальною комісією, про що повідомляється вступнику не пізніше 5 днів після подання документів.

2.10. Приймальна комісія може відмовити в допущенні до вступних випробувань у зв'язку з відсутністю окремих документів, що вказані в п. 2.8 цього Положення.

2.11. Особи, які раніше пройшли повний курс навчання в клінічній ординатурі, а також відраховані з неї за протиправні дії або невиконання індивідуального навчального плану, правом повторного вступу до клінічної ординатури на місця держзамовлення не користуються.

2.12. Кожен вступник до клінічної ординатури проходить співбесіду з членами приймальної комісії та складає іспит з відповідної спеціальності, у ході якого визначаються його знання та уміння з лікарської спеціальності та професійний рівень лікаря-спеціаліста.

Програми для іспиту розробляються відповідними фахівцями вищих закладів освіти (наукових установ) в межах кваліфікаційних вимог до лікаря певної спеціальності, затверджуються керівником вищого закладу освіти (наукової установи) і доводяться до відома претендентів до вступу до клінічної ординатури при поданні документів.

2.13. Ректори (директори) вищих закладів освіти (наукових установ) щороку до 1 липня подають на затвердження до Міністерства охорони здоров'я України протоколи засідань приймальної комісії з обґрунтованими рекомендаціями про доцільність зарахування до клінічної ординатури всіх кандидатів і списки осіб за встановленою формою (додаток 1), які брали участь у конкурсі до клінічної ординатури.

Міністерство охорони здоров'я України розглядає подані документи та повідомляє вищий заклад освіти (наукову установу) про прийняте рішення протягом 10 днів.

2.14. Зарахування до клінічної ординатури проводиться наказом ректора (директора) вищого закладу освіти (наукової установи) в п'ятиденний термін після одержання списків осіб, затверджених Міністерством охорони здоров'я України для зарахування до клінічної ординатури. Копія наказу про зарахування зберігається в особовій справі клінічного ординатора.

2.15. Наказ про зарахування до клінічної ординатури є підставою для звільнення лікаря з попереднього місця роботи за його ініціативою у зв'язку із вступом до клінічної ординатури.

2.16. У тому випадку, коли конкурс до клінічної ординатури з певної лікарської спеціальності не відбувся, керівництво вищого закладу освіти (наукової установи) може звернутись до Міністерства охорони здоров'я України з клопотанням про оголошення повторного конкурсу на цю спеціальність або про перепрофілізацію місць клінічної

ординатури, які залишились вакантними, на інші лікарські спеціальності з оголошенням додаткового конкурсу до клінічної ординатури на перепрофільовані місця.

3. ПІДГОТОВКА КЛІНІЧНИХ ОРДИНАТОРІВ

3.1. Кожному лікарю одночасно з його зарахуванням до клінічної ординатури ректором (директором) вищого закладу освіти (наукової установи) призначається керівник із числа докторів (кандидатів) наук або професорів (доцентів) - співробітників кафедри (відділу, лабораторії), де лікар проходить навчання в клінічній ординатурі.

Керівник консультує клінічного ординатора з практичної та наукової проблематики, контролює виконання ним індивідуального навчального плану та несе особисту відповідальність за його якісну науково-практичну підготовку.

3.2. Підготовка клінічних ординаторів проводиться під керівництвом висококваліфікованих спеціалістів за індивідуальним планом, який розробляється завідувачем кафедри (відділом, лабораторією) на основі Типового плану (додаток 2), враховуючи при цьому специфіку подальшої роботи клінічного ординатора, і затверджується ректором (директором) вищого закладу освіти (наукової установи). Індивідуальний план підготовки клінічного ординатора затверджується не пізніше ніж через місяць з моменту його зарахування до клінічної ординатури.

3.3. Індивідуальний план підготовки лікаря в клінічній ординатурі складається в трьох примірниках, із яких один примірник направляється в особову справу клінічного ординатора, що зберігається у відділі науки вищого закладу освіти (наукової установи), другий примірник зберігається на кафедрі (у відділі, лабораторії), третій примірник знаходиться у клінічного ординатора.

3.4. Навчання клінічного ординатора спрямоване на глибоке засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними методами профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих.

3.5. Складений на основі Типового плану підготовки лікаря в клінічній ординатурі (додаток 2) індивідуальний навчальний план підготовки в клінічній ординатурі з конкретного лікарського фаху включає в себе вивчення основної спеціальності, низки суміжних клінічних дисциплін, медичної статистики, клінічної біохімії та фармакології, медичної генетики тощо.

3.6. Суміжні клінічні дисципліни, необхідні для обов'язкового вивчення клінічним ординатором, визначаються завідувачем кафедри (відділу, лабораторії) в залежності від основної спеціальності і включаються в індивідуальний план підготовки клінічного ординатора.

3.7. Лікарі, навчаючись в клінічній ординатурі, зобов'язані оволодіти глибокими професійними знаннями, набути навиків самостійної науково-практичної, дослідницької роботи з відповідної лікарської спеціальності.

За час навчання в клінічній ординатурі лікарі повинні у встановлені терміни:

- повністю виконати індивідуальний навчальний план;
- оволодіти сучасними методиками профілактики, діагностики, лікування захворювань, відповідно до профілю клінічної ординатури;
- оволодіти методиками проведення основних науково-практичних досліджень;

- оволодіти необхідними практичними навичками та професійною майстерністю з відповідного лікарського фаху;

- систематично звітувати про хід виконання індивідуального плану підготовки клінічного ординатора на засіданні кафедри (відділу, лабораторії) вищого закладу освіти (наукової установи), (вченій раді факультету, наукової установи);

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку закладу освіти (наукової установи).

3.8. Особи, які навчаються в клінічній ординатурі, мають право:

- користуватись навчально-виробничою, науковою, культурно-спортивною, оздоровчою базою вищого закладу освіти (наукової установи);

- на отримання всіх видів наукової інформації і консультування у всіх питаннях їх лікувально-діагностичної роботи;

- брати участь через виробничі наради кафедри в обговоренні питань, що стосуються клінічної ординатури;

- на безпечні і нешкідливі умови навчання та праці;

- на забезпечення житлом в гуртожитку під час навчання у вищому закладі освіти (науковій установі);

- на інші права згідно з чинним законодавством.

3.9. Покладання на осіб, які навчаються в клінічній ординатурі, обов'язків, що не пов'язані з виконанням індивідуального навчального плану, не допускається.

3.10. Клінічні ординатори в межах робочого часу виконують лікувально-діагностичну роботу в профільних відділеннях, на яких базується клініка, в обсязі 25 відсотків від розрахункової норми навантаження лікаря відповідної спеціальності, що передбачається індивідуальними планами їх підготовки, без доплат до стипендії.

3.11. Чергування клінічних ординаторів у профільних відділеннях у вечірній та нічний час передбачається індивідуальними планами їх підготовки (не менше ніж два рази на місяць) без доплат до стипендії. Керівникам лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я забороняється призначати чергування клінічних ординаторів у вихідні та святкові дні.

3.12. Лікувально-діагностичну роботу у профільних відділеннях клінічні ординатори проводять під контролем досвідченого спеціаліста (професора, доцента, асистента, старшого наукового співробітника), який призначається розпорядженням завідувача кафедри (відділу, лабораторії). Завідувач кафедри (відділу, лабораторії) перевіряє роботу клінічного ординатора та прикріпленого до нього досвідченого спеціаліста на поточних заліках, клінічних обходах, конференціях, при індивідуальних співбесідах тощо.

3.13. Клінічні ординатори зобов'язані відвідувати лекції, клінічні обходи завідувача кафедри (відділу, лабораторії), клінічні і патолого-анатомічні конференції, засідання наукових товариств, брати участь у розтинах померлих хворих, працювати в лікарсько-консультативних комісіях, вивчати спеціальну літературу. Перелік спеціальної літератури, обов'язкової для вивчення, затверджується завідувачем кафедри (відділу, лабораторії).

- 3.14. До індивідуальних планів підготовки клінічних ординаторів включаються питання щодо роботи завідувачів профільних відділень, питання експертизи тимчасової та стійкої непрацездатності, диспансеризації тощо.
- 3.15. Клінічні ординатори в процесі навчання залучаються до роботи для складання звітів про діяльність відділень, для аналізу цих звітів, аналізу летальності, розходження діагнозів, рецензування історій хвороб тощо.
- 3.16. Клінічні ординатори залучаються до науково-дослідної та науково-практичної роботи кафедри (відділу, лабораторії): складають реферати з окремих тем, огляди спеціальної літератури, описують окремі випадки з клінічної практики, демонструють хворих на лікарських конференціях, засіданнях науково-практичних товариств. Метою залучення клінічних ординаторів до науково-дослідної роботи є розширення їх клінічної ерудиції та мислення, виховання навичок дослідницької роботи, що необхідні для подальшої роботи лікаря.
- 3.17. З метою набуття практичних навичок клінічні ординатори можуть залучатися терміном до двох місяців за весь період навчання до проведення диспансеризації населення, періодичних медичних оглядів на підприємствах.
- 3.18. Клінічним ординаторам надаються канікули тривалістю, що дорівнює тривалості відпустки у лікарів відповідного фаху.
- 3.19. У випадку тривалого захворювання клінічного ординатора або відпустки по догляду за дитиною питання про подовження терміну навчання в клінічній ординатурі розглядається в кожному окремому випадку керівником вищого закладу освіти (наукової установи) за погодженням з Міністерством охорони здоров'я України.
- 3.20. Клінічні ординатори двічі на рік звітують про виконання індивідуального плану підготовки на засіданні колективу кафедри (відділу, лабораторії). Відповідальний за підготовку клінічних ординаторів у вищих закладах освіти (наукових установах) один раз на рік доповідає Вченій раді вищого закладу освіти, факультету (наукової установи) про роботу з клінічними ординаторами.

4. ПЕРЕВЕДЕННЯ, ЗВІЛЬНЕННЯ ТА НАПРАВЛЕННЯ НА РОБОТУ КЛІНІЧНИХ ОРДИНАТОРІВ

- 4.1. Особи, які без поважних причин протягом двох тижнів із дня початку занять не прибули до місця навчання, підлягають за погодженням із Головним управлінням закладів освіти Міністерства охорони здоров'я України відрахуванню з клінічної ординатури наказом по вищому закладу освіти (науковій установі).
- 4.2. Клінічні ординатори, які не виконали індивідуальні плани без поважних причин у встановлені терміни, відраховуються з клінічної ординатури наказом ректора (директора) вищого закладу освіти (наукової установи) за погодженням з Міністерством охорони здоров'я України.
- 4.3. Відрахування з клінічної ординатури також здійснюється в інших випадках, передбачених п. 66 Положення про державний вищий заклад освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.96 N 1074.
- 4.4. Переведення клінічного ординатора з одного вищого закладу освіти (наукової установи) в інший здійснюється за дозволом Головного управління закладів освіти Міністерства

охорони здоров'я України і за згодою ректорів (директорів) вищих закладів освіти (наукових установ). До вищого закладу освіти (наукової установи) за місцем переведення клінічний ординатор подає довідку, засвідчену печаткою вищого закладу освіти (наукової установи), з якого він переводиться, індивідуальний навчальний план, підписаний керівником вищого закладу освіти (наукової установи) і засвідчений печаткою закладу (установи).

4.5. Лікарі, які вступили до клінічної ординатури після закінчення навчання в інтернатурі, після завершення підготовки в клінічній ординатурі направляються вищим закладом освіти (науковою установою) у розпорядження управлінь охорони здоров'я обласних (Київської, Севастопольської міських) держадміністрацій і зобов'язані не менше двох років відпрацювати в підпорядкованих їм закладах охорони здоров'я.

4.6. Лікарі, які мають понад трирічний стаж роботи за спеціальністю після закінчення інтернатури і які вступили до клінічної ординатури на місця держзамовлення за конкурсом, після закінчення навчання правами молодих спеціалістів не користуються і влаштовуються на роботу самостійно.

4.7. Лікарі, які вступили до клінічної ординатури на місця понад план держзамовлення, після закінчення навчання правами молодих спеціалістів не користуються і влаштовуються на роботу самостійно.

4.8. Лікарі, які вступили до клінічної ординатури за направленнями органів охорони здоров'я або відомств, після закінчення навчання направляються в розпорядження органів охорони здоров'я або відомств, які направили їх на навчання.

4.9. Ректор (директор) вищого закладу освіти (наукової установи) за три місяці до закінчення терміну навчання подає до Міністерства охорони здоров'я України результати персонального розподілу на роботу клінічних ординаторів (відомість та протокол персонального розподілу та посвідчення про направлення на роботу лікарів, які вступили до клінічної ординатури після закінчення навчання в інтернатурі) для затвердження.

4.10. Клінічні ординатори, які виявили здібності до науково-дослідної роботи, можуть бути рекомендовані вченою радою вищого закладу освіти (наукової установи) до участі в конкурсі в аспірантуру після закінчення навчання в клінічній ординатурі.

4.11. Клінічні ординатори на останньому місяці свого навчання в разі успішного виконання індивідуального плану і наявності необхідного стажу практичної роботи можуть складати іспит у закладах (факультетах) післядипломної освіти з метою проведення атестації на присвоєння (підтвердження) відповідної кваліфікаційної категорії без проходження передатестаційного циклу. Лікарям, які успішно склали цей іспит, закладом (факультетом) післядипломної освіти видається свідоцтво встановленого зразка з рекомендацією про присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії.

4.12. Термін навчання в клінічній ординатурі зараховується лікарю до його загального трудового стажу та стажу роботи за фахом.

4.13. Лікарям, які закінчили навчання в клінічній ординатурі, вищим закладом освіти (науковою установою) видається свідоцтво за встановленою формою (додаток 3).

5. ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КЛІНІЧНОЇ ОРДИНАТУРИ

5.1. Клінічним ординаторам, які навчаються за рахунок державного замовлення у вищих закладах освіти (наукових установах), що фінансуються з державного бюджету, стипендія встановлюється на рівні посадового окладу за попереднім місцем роботи з урахуванням

наступних змін в оплаті праці, але не нижче 60 відсотків і не вище посадового окладу викладача-стажиста з відповідної спеціальності.

5.2. На період проходження клінічної ординатури лікарі забезпечуються житловою площею (типу гуртожитку) тих закладів (установ), на базі яких здійснюється їх підготовка, з відповідною оплатою, встановленою вищим закладом освіти (науковою установою).

5.3. В разі тимчасової непрацездатності клінічного ординатора (хвороба, вагітність, пологи, догляд за хворими членами сім'ї тощо) за ними зберігається стипендія в повному обсязі протягом термінів, встановлених чинним законодавством про допомогу в зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.

5.4. Норма часу для розрахунку і обліку навчальної роботи викладачів вищого закладу освіти з особами, що навчаються в клінічній ординатурі, встановлюється згідно з п. 20 "Норм часу для розрахунку і обліку навчальної роботи викладачів вищих закладів освіти 3 і 4 рівнів акредитації", затверджених наказом Міністерства освіти України від 07.06.96 N 195 "Про затвердження Норм часу для розрахунку і обліку навчальної роботи та Переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи викладачів і Рекомендацій щодо запровадження їх у вищих закладах освіти 3 і 4 рівнів акредитації", який зареєстровано у Міністерстві юстиції 26.06.96 за N 403/1428.

5.5. Фінансування підготовки лікарів-спеціалістів в клінічній ординатурі для закладів охорони здоров'я інших міністерств, відомств, організацій, підприємств, інших закладів, незалежно від форм власності, проводиться за рахунок їх коштів на договірних умовах.

5.6. Навчання в клінічній ординатурі проводиться на умовах договорів, що укладаються між вищим закладом освіти (науковою установою) та юридичними і фізичними особами, які фінансуватимуть навчання в клінічній ординатурі, якщо лікарі, які вступають до клінічної ординатури, працюють в недержавних закладах охорони здоров'я або займаються індивідуальною трудовою діяльністю.

5.7. Вартість навчання громадян України, які навчаються в клінічній ординатурі на умовах контрактів за рахунок коштів галузевих міністерств, відомств, місцевих бюджетів, юридичних та фізичних осіб, визначається вищим закладом освіти (науковою установою).

5.8. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 26.02.93 N 136 "Про навчання іноземних громадян в Україні" вартість навчання в клінічній ординатурі (як і при стажуванні) іноземних громадян повинна складати в еквіваленті 2500-3500 доларів США за рік навчання (у національній валюті) в залежності від спеціальності та місцевих умов. Відповідно до цього необхідно передбачати вказану суму вартості навчання в умовах контракту про навчання іноземного громадянина в клінічній ординатурі між вищим закладом освіти (науковою установою) та юридичними і фізичними особами.